

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen	v upravnistvu prejemani
celo leto K 24—	celo leto K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5-50
na mesec 2—	na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izbrana vrsta dan svojo izredno vrednost in premožnost.

Inserti veljajo: petstopenjska peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserti itd. to je administrativne stvari.

Posrednica številka volja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto K 25—	celo leto K 28—
pol leta 13—	za Ameriko in vse druge dežele:
četrt leta 6-50	celo leto K 30—
na mesec 2-30	

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravnistvo: Knafljeva ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Slovenija jim je preozka.

Ko se je lansko leto ustanovila v Ljubljani vseslovenska klerikalna stranka, je dr. Krek naglašal, da je postala klerikalnem slovenska domovina preozka in da bodo klerikali morali prirediti svojo organizacijo v sosednjih hrvaških pokrajinah, kjer klerikalizem se ne more priti do prave veljave.

In da bi pokazali, kako resno mislijo s tem svojim načrtom, so že pred zborovanjem kupili predsednika hrvaške smetne stranke Stjepana Radića, ki bi naj v bodoče delal na Hrvaškem politiko po intencijah slovenske klerikalne stranke.

Ta kupčija je klerikalce stala 10.000 kron, ki so jih morali založiti na falitno Radićevo tiskarno.

S to kupčijo so mislili, da so si že kupili vso Hrvaško.

Toda kmalu so doživeli bridka razočaranja.

Ne samo, da se pristna klerikalna ideja čisto nič ni mogla vkoreniniti na Hrvaškem, je tudi Radić je vedno bolj smelo hoditi svoja pota in se čisto nič ni oziral na to, da so ga pravzaprav slovenski klerikali najeli v to, da bi bil v Hrvaški neke vrste pionir tistega najhujšega klerikalizma, ki ga na Slovenskem označuje dr. Šusteršič in drugovi pod duhovnim vodstvom ljubljanskega škofa.

Brezuspešni so bili ukori, ki jih je dajal „Slovenec“ Radiću. Ta je bil na obe ušesi gluh za vse ukore in opomine ter je hodil svoja pota. Da, zgodilo se je celo, da se je drznil z vso odločnostjo nastopiti tako proti klerikalizmu, kakor proti prečastiti duhovščini in kar je bilo najhujše, še celo javno v hrvaškem saboru.

Naši klerikali so si mislili: „Geld verloren, nichts verloren“ ter se udali v svojo usodo.

Toda fiasco, blamaža, ki so jo doživeli s svojim plačanim eksperimentom na Hrvaškem, jih se ni izpačetovala.

Najprvo so jeli nastavljeni mreže v Istri, kjer so upali, da se jim najlažje posreči naloviti par neumnih ribic.

Uspeh njihovega ribolova je manj: Takoj so morali razpeti svoja nadra in odpluti nazaj v ljubo deželo kranjsko.

Od Istre so obrnili poželjive svoje poglede na Dalmacijo.

Ce kje, so si mislili, v Dalmaciji bo šla naša pšenica v klasje.

Akeijo v Dalmaciji je vzel v roke sam dr. Krek.

Ustanoviti bi se imela tamkaj praveata klerikalna stranka čisto po vzoru kranjske. Dr. Krek je sestavil že program novi stranki. Vse je bilo že pripravljeno, samo nekaj je še manjkalo novi stranki — pristaveš.

Sklicali so shod duhovščine splitske škofije, ki bi naj tvorila jedro nove strankarske organizacije. Temu shodu je bil predložen program, ki ga je zvaril dr. Krek.

Z velikim zaupanjem je gledala klerikalna gospoda v Ljubljani na Split v trdnem prepričanju, da vznikne tam klerikalna organizacija, ki bo omogočila, da bodo kranjski klerikali lahko prestopili čez meje jim že preozke domovine slovenske.

Toda dr. Krek je obračal, dalmatinski popje pa so obrnili.

Shod je odklonil ustanovitev nove stranke ter na kratko sklenil, da naj duhovščina pristopi že obstoječi hrvaški stranki prava, ako le-ta v nekaterih neznatnih točkah ugodi željam duhovščine. Zgodilo se je torej približno isto, kakor v Istri. Klerikali so uvideli, da nimajo nikogar za sabo in da tudi nimajo moči, da bi mogli tvoriti svojo stranko, za to so kapitulirali ter prijavili svoj vstop v eno že obstoječih strank.

Storili pa so to seveda, da bi zamaskirali svoj popolni fiasco.

Kranjski klerikali so torej zopet za eno svojih nad ubožnosti.

Sanjariji so že o močni klerikalni stranki v Dalmaciji, ki bo že s samim svojim pojavom korenito spremenila vso politično konstelacijo.

Z gotovostjo so že računali na to, da bo ta stranka kar mahoma ukrotila vse rentitente dalmatinske posiance, da bodo v bodoče brez ugovora prenašali jarem dr. Šusteršičeve politike.

A še drugi računi so jim rojili po glavi!

Glavna naloga nove stranke bi naj bila, da bi prisilila dalmatinske poslance, da bi izstopili iz »Zveze južnih Slovanov« ter se pridružili klerikalnemu »Slovenskemu klubu«.

Toda vsi ti sijajni načrti, ki niso imeli drugega namena, kakor slovensko klerikalno stranko spraviti zopet na konja v dunajskem parlamentu, so splavali po vodi.

Kako grenka zavest je to za klerikale: Domovina jim je že preozka, iščejo povsod novih tal za svoje delovanje, a oni, katerim bi naj bilo na-

menjeno to delovanje, ga v svoji zaslepljenosti odklanjajo!

Uboga domovina slovenska bo morala tudi v bodoče še ostati edini preizkuševalni kunc klerikalne politike!

Slovenski narodno-gospodarski shod v Ljubljani.

III.

Pri vseh narodnih čutilih potrebo, izboljšati svoje gospodarsko stanje. Francoska ima nedvomno zelo razvito izvozno trgovino, vendar pa še vedno pošilja na državne stroške mlade trgovce v tuje kraje, da spoznajo tam krajevne razmere in ljudske potrebe in da pozneje uvajajo izdelke svoje domovine na tuja tržišča. Nemci imajo že lepo število bank, ki se pečajo z zunanjo trgovino, vendar pa ravno v poslednjem času n. pr. »Dresdener Anzeiger« navdušuje nemške kapitaliste, naj ustanove banko za južno in srednjo Afriko. Pisatelj natančno opisuje, kakšno nalogo naj bi ta banka izvrševala in kaže na velike dobičke banke »Deutsche Orient - Bank« v Egiptu. Enako stremjenje najdemo pri vseh narodih, ki hočejo gospodarsko napredovati. In če hočemo slovenski narodi z uspehom tekmovali z drugimi narodi, ki so nas gospodarsko že nadkrilili, tedaj se moramo gospodarsko dobro organizirati. Posebno smo pa avstrijski Slovani v tem oziru zelo na slabem. Nemški kapital nam je najbolj nevaren — in temu se moramo upreti edinole s trdno organizacijo, ki naj se razteza na vse avstrijske Slovence.

Poglejmo Madžare, kako delajo za svoj gospodarski razvoj in kako skušajo dobiti vedno nova tržišča za svoje izdelke. Ogrsko trgovinsko ministrstvo izdaja že peto leto »Volks-wirtschaftliche Mitteilungen aus Ungarn zur Orientierung des Auslandes«, da na ta način iz političnih in gospodarskih ozirov vedno vzbujajo pozornost evropske javnosti.

Avstrijski slovenski narodi delajo vsak zase in vsak na drug način. To pa zelo slabo učinkuje na gospodarski, pa tudi na politični razvoj slovenskih narodov. Posamezni slovenski narodi so pač še preslabi, da bi se mogli z uspehom upreti nemški osvojevalni gospodarski politiki. Najti se morajo torej pota, ki bodo

omogočila skupno delovanje, skupno brambo avstrijskih slovenskih narodov na gospodarskem polju. To priznavajo celo Poljaki, ki se sicer kaj radi oddaljujejo skupnemu delu. Zelo poučen je bil v tem oziru lanski izlet čeških trgovcev in obrtnikov na poljsko razstavo v Čenstochovu. Na tem izletu so se ustvarili mnogostevalni trgovski stiki med Čehi in Poljaki. Če bi se taki izleti stalno in po gotovem sistemu vršili, tedaj bi do našali nedvomno velike gospodarske in kulturne koristi.

Važen činitelj za gospodarski napredek so strokovne organizacije. Pri nas na Slovenskem imamo v tem oziru edino strokovno organizacijo, ki se more dandanes ponasati s kar najlepšimi uspehi. To je slovensko trgovsko društvo »Merkur«, ki vrši že leta eno najvažnejših nalog na narodno-gospodarskem polju — organizacijo trgovskega stanu in povzdigo slovenske trgovine. Upamo pa, da se bodo tudi naši slovenski obrtniki združili v krepko strokovno organizacijo, ker le na ta način morejo uspešno konkurirati s tujo konkurenco. Pri tem imajo pa važno nalogo strokovno izobraženi faktorji. V tem oziru je pa pri nas jako slabo preskrbljeno. Imamo samo edino dvorazredno trgovsko šolo, dočim bi rabili mnogo več takih in višjih trgovskih šol. Ravno slovenski narod biva v trgovskem oziru v najvažnejšem delu monarhije — ob jadranskem morju. In avstrijska vlada dela največjo škodo avstrijskemu narodnemu gospodarstvu, če onemogočuje, da bi se Slovenci zadostno izobraževali.

Slovenski narodno-gospodarski shod, ki se ima vršiti 14. in 15. t. m. v Ljubljani, naj položi temelj skupnemu gospodarskemu delovanju vseh avstrijskih Slovanov. Poročila referatov iz raznih avstrijskih držav naj podajo sliko o razvoju gospodarskih organizacij na slovenskem severu in jugu, o dobrih in slabih straneh, o raznih nedostatkih teh organizacij. Na tem shodu se naj označi, kje in kako je treba te organizacije izpolniti in prereformirati, kako bi se mogli ustvariti skupni gospodarski stiki in kako bi se ti stiki trajno vzdrževali. Upajmo, da ta slovenski narodno-gospodarski shod izpolni tisto nalogo, katero si je postavil. Da je pa more izvršiti, je dolžnost vsakega Slovenca, ki se zanima za gospodarski napredek slovenskega naroda, da se udeleži tega shoda in da

potem izvršuje tiste naloge, katere bo naložil ta shod posameznim delavcem na gospodarskem polju. Kajti le na ta način bo ta shod obrodil tudi realne sadove.

Pot čez Veliko Planino nad Kamnikom v konec Kamniške Bistrice.

Mnogo je pri nas ljudi, ki bi se kaj radi povzpeli kdaj na naše krasne planine, a se k temu ne morejo odločiti, bodisi da so o njih informirani nezadostno ali pa preslabo, tako namreč, da se jim zdi še zmirom vsaka gora, ki le količkaj nadkrijuje kakšno ljubljansko krtino, že preveč riskantna.

Take nazore sugerirajo plesnjivi mestni filistri pred vsem naši mladit, kadar se ji začne vzbujati čut do divne in zanimive planinske narave. V svoji bujni domišljiji jim razlagajo ter navzevajo — čeprav morda gora niti od zgoraj nikdar videli niso — o vseh mogočih in nemogočih nevarnostih v gorah, o strašnih štrpcah in bog zna kaj še vse ter jim s tem odvzemo vse veselje in odvračajo njih pozornost od narave...

Jih je pa tudi nekaj, ki si vendar ne dajo brezpogojno zamoriti svojih čustev in bi se radi iznebili ter oprstili takih napačnih, podedovanih predsodkov o naših gorah. Tem sem se namenil podati za letošnji poletno sezono nekaj kratko orisanih potpisov o nekaterih znamenitih in zelo zanimivih gorah, ki so dostopne brez vsakega neznanskega prelivanja potu, na katere z lahkoto polezemo, ne da bi nam bilo treba še tvegati svojega življenja. Ta mali trud se v istini tudi obilno poplača.

Kot prvo tako pot za začetnike ali kakor jo drugi imenujejo »planinsko promenado« ali tudi »damsko partijo« naj navedem danes gori omenjeno pot čez Veliko Planino.

Navedena tura je jako hvaležna in zanimiva ali za dosedaj bolj pičlo obiskovana, morda ravno radi tega, ker nam je najbližja in najbolj poceni.

Velika Planina nad Kamnikom je 1555 m visoka ter izmed vseh naših planin na slovenskih Alpah največja in najprostornejša. Če radi tega zasluži, da ji posvetimo več pozornosti in si jo enkrat vsaj natančneje ogledamo.

LISTEK.

Zimsko cvetje.

Spisal Ivan Cankar.

(Dolje.)

III.

Prinesla je drugo steklenico in točila.

»Vesela bodiva nocoj!« je rekla. »Spomini so prišli goli v izbo, lačni in žejni — ogrejava jih in napojiva!«

Maricelj je čutil, kako mu polagoma lije toplota v kri in dušo. Bilo mu je, kakor da se koplje v topli vodi pod toplim soncem; njegovo srce se bilo polno čiste, tihe sladkosti, udajal se ji je brez misli in brez trahu.

»Vesela bodiva nocoj!« je rekla vdrugič gospa Francka in je vzdigla kozarec. »Poznava se kakor brat in sestra, zakaj bi ne govorila kakor brat in sestra? Pijva bratovščino!«

Izpila sta, nato sta se poljubila. Ko je začutil Maricelj gorkoto njenih polnih ustnic, je vztrepetal in zatisnil oči.

»Zardel si . . . kakor mladenič!«

si zardel!« je vzkliknila gospa Francka.

»Kaj nistem mladenič!« je vesel in srečen odgovorjal Maricelj. »Prav zares se mi zdi, da je bila ena sama noč med tistim in med današnjim dnem! Nič ne vem, kdaj da je bila, kako se je začela in kako je minila moja mladost. Rekla si zjutraj, da nisem od vekomaj; nikar se ne sme — zdaj se mi zdi, kakor da sem res od vekomaj! V teh petindvajsetih letih — ti praviš, da jih je toliko, jaz ne vem! — se je dan tako mirno v dan prelival, da mi je bilo življenje kakor večnost, ki je človek ne vidi, ne sliši in ne občuti. Nič ni veselja, nič ni žalosti, nič spomina in ne brepenjenja — vse praznosta v praznoti. Zdalj si me ti nenadoma prebudila, sam Bog vedi, kako se je to naredilo! Zdalj vem, vidim in občutim, da živim . . . ali nisem novorojen otrok, ne mladenič!«

»Mladenič si — v petindvajsetih letih nisi toliko govoril, kakor v tej minuti!«

»Pa kaj vse to in tisto! Če bi sam ne vedel, da sem mlad, bi pogledal tebi v obraz! Kaj ni tebi dan tako kratak in tako dolg, kakor je meni? Saj ni čas kakor bogastvo, ali kakor pamet, da bi bil temu skopo, onemu obilo merjen! Na tvojih liceh je mladost in v tvojih očeh je mla-

dost, jaz pa jo hvaležen čutim v svojem veseljem sreči . . .«

Tako sta se lepo in prijazno razgovarjala ter sta pomalec pila. Gospa Francka je prinesla tretjo, za tretjo še četrto steklenico; sama ni sta vedela, kako je bila časa polna in prazna in kako je ura pohajala.

Pozno je že bilo, ko je rekel Maricelj:

»Povej mi, Francka, če bi rada slišala genljivo zgodbo!«

»Pripravej svojo genljivo zgodbo!«

»Tako je bilo: Pred tridesetimi leti je živel človek, ki je bil tako nepopisljivo zaljubljen, kakor nihče nikoli. Zaljubljen pa je bil v delico, ki je imela zaljubljenec, oboževalcev in ženinov kakor listja in trave. Ker ni bil najneumnejši med neumnimi ljudmi, je vedel, da je njegova ljubezen tako prazna in brezmišeln, kakor bi bil skok preko morja. Tri leta je vzdihoval, gledal jo je od daleč, rekel pa ni besede in tudi napisal je ni. Mislim, da bi se ti, Francka, potočila usmiljeno solzo, če bi poznala njegovo trpljenje. Čutil se je tako majhnega in nevednega, da si je komaj upal misliti nanjo, kaj šele, da bi nadlegoval njeno sveto podobo z neupametnimi željami. Čutil pa je tudi, da je bilo vse njegovo življenje takorekoč izpolnjeno in končano.

no ob tisti uri, ko jo je ugledal ter se zaljubil vanjo. Kaj bi rekel: kolo je bilo zavrtlo za zmirom in se ni genilo več. Tri leta je bil zaljubljen; in povem ti, Francka, da so bila tista leta dolga in bridkosti polna. Četrtega leta spomladi se je omožila. Ne vem — in če bi vedel, bi ne mogel in ne smel povedati — ali je bil tisti človek vreden bogastva, ki mu je bilo dodeljeno. Nesrečni zaljubljenec je šel po svojih potih, nič se ni pritoževal, niti jokal ni. Kajti rekel se je, da je bilo njegovo življenje takorekoč izpolnjeno in končano. Spomin na sveto podobo je ostal v njegovem srcu prav tako, kakor ostane v skrinji vdove poročna obleka. Skrbno je zgrajena, shranjena in pogrnjena, le ob vsaki obletnici jo vzdigne varo z obema rokama, razgane jo in jo ogleduje; ni več bolečine, skoraj da je že sladkost v tem lepem, tišem spominu. Tako je bilo . . . Ali zgodilo se je —«

Takrat mu je bistro pogledala v oči gospa Francka.

»Ali zgodilo se je . . . Daj, da sama pripovedeš to zgodbo do konca! . . . Zgodilo se je, da je tisti nesrečni zaljubljenec ob sedmih zjutraj sedel v krmi kraj ocarane ceste ter drljal v roki skodelico bele kave. Tedaj je stopila na prag mlada krmarica; ko jo je ugledal, se je shod-

lica padla iz roke in kava se mu je razlila po belem telovniku. Tako je bilo, kakor da je vdova razgenila poročno obleko ter potočila nanjo drobno solzo . . . Nato pa je vdova spravila obleko v skrinjo, zaklenila je skrinjo ter je ni več odprla celih dolgih petindvajset let!«

»Tako je bilo!« je rekel Maricelj in je gledal na mizo. Ko je vzdigal kozarec, se mu je roka hudo tresla; ali vzdignil ga je varno in ga je izpraznil na dušek.

»Do konca pa ni dognana ta genljiva zgodba!« je rekla gospa Francka. »Tisti nesrečni zaljubljenec je videl samo sebe, svojo ljubezen in svojo žalost. Ker ni rekel besede in je tudi napisal ni, ni slišal odgovora in ga ni bral!«

Takrat je uprl Maricelj roke ob mizo in je strmel s kalnimi očmi.

»Kaj, gospa Francka . . . reci, kar si rekla!«

»Ker ni rekel besede in je tudi napisal ni, ni slišal odgovora in ga ni bral!«

Vztrepetal je ves, planil je, nato je pokleknil ter je potegnil prt seboj, da sta se prevrnila obadva kozarca.

»Oj Francka . . . ti milostna, usmiljena!«

(Konec prihodnj.)

Minister Ribič v Bohinju si je ogledal v soboto nabore kopelj in zdraviliški park »Danica« v Bohinjski Bistrici in se je o tej krasni napravi, ki je kopija znanega dunajskega kopališča »Gänsehäufel«, jako laško in pohvalno izrazil. Popoldne si je ogledal čitalnico, kavarno in dvorane hotela »Triglav«, ter izjavil, da napravi hotel na njega jako ugoden in soliden vtisk. Tudi o upravi je izrazil svojo zadovoljnost. V nedeljo je bila posebna maša v bistriški cerkvi, pri kateri je možni cerkveni zbor krasno prepeval. Popoldne je napravil minister takozvano bohinjsko okrožno turo z vozom s celo svojo rodbino. Prišedši v Srednjo vas, si je ogledal značilne gorenske hiše. Ko je izvedel, da je sin gostilničarja Hodnika v Ljubljani izvršil državni kurz za serviranje, stopil je v gostilno, si ga dal predstaviti in mu želel srečno bodočnost. — V Starih Fužinah si je ogledal minister starodavno kmečko hišo, ki slovi po celem okraju kot najstarejša in se je pogovarjal s hišno gospodinjico. — Ogledal si je tudi zadrženo sirarno, ter si dal razložiti naprave po švicarskem mojstru, ki vodi to sirarno. Pot je šla potem do hotela »Zlatorog«, kjer ga je pozdravil lastnik hotela, g. Ravhekar, s katerim se je minister o razmerah hotela dolgotrajno razgovarjal. Vrnivši se, je minister obiskal jezerski hospice pri Sv. Duhu, kjer sta ga pozdravila poslanec Žitnik in srednjevaški župnik, duhovni svetnik Berlic. Minister je občudoval divni razgled z verande hospica. — V hotelu Sv. Janez je vzel minister južino, ter si ogledal hotel v spremstvu hotelierke, gospe Stohrove. Dne 8. avgusta je napravil minister izlet na vozovih do Bohinjske Bele. Za 9. avgusta je na programu izlet v Hudo Južino na »Strvi«. Vreme, ki je bilo v soboto slabo, je sedaj krasno in se kaže Triglav v svojem največjem veličanstvu, pokrit z novim snegom. Bohinjska Bistrica je v zastavah. — Minister si je dal od zastopnika »Deželne zveze za tujski promet« razložiti vse razmere in organizacije prometa na Gorenjskem, ter izjavil, da napravijo te razmere nanj najboljši vtisk. Poseben dober vtisk je napravilo nanj čedno bohinjsko ljudstvo. — Zimsko sankališče »Belvedere« je bilo tudi ogledano in je zahteval minister natančne podatke o zimskem športu, na katerega je polagal posebno važnost. V nedeljo si je dal minister predstaviti deželnega poslanca, župnika Pibra, župana Arha, načelnika bohinjskega prometnega društva, Markesa, in odbornike društva »Danica«, trgovca Budkoviča, posestnika Vojvodo in hotelirja Menzingerja, dalje predsednika hotelske družbe »Triglav«, Ubaldia pl. Trnkoczyja, in odbornika družbe, gosp. Vinko Majdiča z rodbino. »Deželna zveza« je dala ministru krasen album Kranjske. Ministru se je Bohinj tako prijel, da ostane tam še nekaj dni. — Minister se je dal tudi informirati o obrtnih razmerah na Kranjskem in poudarjal, da je razvoj obrti za Kranjsko zelo važno vprašanje.

V hotelu »Triglav« v Bohinjski Bistrici je letos že četrto leto na letovišen odlični Čeh iz Prage, katerega »preteklo nedeljo kot starega znanca pozdravil tudi ekselencen minister Ritt. Temu odličnemu Čehu ugaja, kakor se je preteklo nedeljo izrazil proti znanu Slovincu, nad vse naša prekrasna bohinjska dolina, katera je svetu vse premalo znana. Pri ti priliki je sprožil tudi vsega uvaževanja vredno misel, da bi romantični naš Bohinj postal ob poletnem času središče češke in slovenske inteligence, ako bi češki in slovenski inteligenti, namesto da pohajajo v razna nemška in drugorodna letovišča, koder jih še gledajo pošteno postrani, zahajali bolj pogosto v prelepi Bohinj. Na ta način bi se češka in slovenska inteligence bliže spoznala, kar bi moglo le pospeševati češko-slovensko vzajemnost, jo poglobiti in iz nje roditi realne sadove. Ker se nam zdi ta misel odličnega Čeha velike praktične vrednosti raz stališče češko-slovenske vzajemnosti, jo priobčujemo v ravni naši slovenski inteligenci. Bratske češke liste pa prosimo, da vzemo v pretrpet plemenito misel svojega odličnega rojaka.

Vrazova stoletnica. Objavljamo definitivni spored slavnosti, ki bo dne 21. avgusta. 1. Ob 7. zjutraj sprejem hrvaških in slovenskih gostov v Ormožu; 2. ob polu 8. sprejem gostov v Ljutomeru na kolodvoru; 3. ob polu 10. pozdrav gostov na Vrazovem domu po predsedniku pripravljalnega odbora in hišnem gospodarju; 4. ob 10. cerkveni govor in sv. maša v kapeli pri Vrazovem domu; pridiguje vlč. g. dr. Antou Medved, profesor v Mariboru; med sv. mašo poje sl. ljutomersko »Slov. pevsko društvo«; 5. ob polu 12. do polu 2. banket v slavnostni uti; udeležiti se ga morejo le oni, ki se zanj pri tajništvu oglase vsaj do 18. t. m. ter vpošljejo znesek 5 K; 6. ob polu

2. hrvaški slavnostni govor g. dr. Otom Kučera, predsednika »Matice Hrvatske«; po govoru razkritje spominke plošče na Vrazovem domu in vsajanje spominke lipe; zatem slovenski slavnostni govor g. dr. Fr. Plešića, predsednika »Matice Slovenice«. — Med posameznimi točkami sporeda svira sl. varaždinska mestna godba in nastopajo razna pevka društva. — Od 4. naprej bo prosta ljudska veselica z najraznovrstnejšima sporedom. — Za jedila in pijačo bo kar najbolj mogoče dobro poskrbljeno. — Za goste, ki pridejo v Ormož, in ne morejo peš v Cerovec (2 uri), bodo pripravljene vozovi; prosimo samo, da bi se nas obvestilo, koliko oseb iz raznih krajev reflektira na vozove, da jih moremo poskrbeti zadostno številno.

Pripravljalni odbor. Vrazova slavnost. Udeležbo so doslej prijavili: sl. mestna občina ljubljanska, ki bo zastopana po deputaciji 3 članov pod vodstvom županov; sl. čitalnica v Ormožu; bralno društvo za Ljutomer in okolico; Murški Sokol; v Ljutomeru; učiteljsko društvo za ljutomerski okraj; učiteljsko društvo za ormoški okraj; požarna bramba v Ivanjkevihi; veteransko društvo pri Svetinjah.

Uboj. V Kamnici pri Mariboru je v nedeljo zvečer v Vogričevi gostilni popivalo več mladeničev, med njimi tudi 18letni Vincenc Pavalec iz Vesternice. Okrog enajste ure je prišlo zunaj gostilne med fanti do pretepa. Pavalec je bežal proti domu, drugi so se spustili za njim. Zjutraj so dobili Pavalec z veliko rano na prsih mrtvega. Uboja sta osumljena posestnikov sin Haas iz Vesternice in italijanski delavec Bonjalotti. Oba osumljenca so zaprli.

Za dijake! Južnoštajerska hranilnica v Celju razpisuje rok za podelitev podpor iz ustanov cesarja Franca Jožefa I. za slovenske dijake in učence katerekoli šole ali učnega zavoda, ali absolvirane visokošole dokler ne dobe plačane službe, ki so pristojni v okraje Šoštanj, Sevnica, Gorjani grad, Vransko ali Šmarje pri Jelšah (na prošnike iz drugih okrajev se ne more jemati ozir) do dne 28. avgusta 1910. Dosedanji stipendisti morejo na novo prositi. Prošnjam morajo biti priložena domovnica, ubožno spričevalo, spričevalo zadnjega polletja, ki mora dokazati najmanj prvi napredovalni red. Nekolekovan prošnje naj se vložijo pri ravnateljstvu Južnoštajerske hranilnice v Celju.

V Podgori pri Gorici pase duže znani kurat Ciril Metod Vuga. Ni dolgo tega, ko se je imel vršiti v podgorski cerkvi krst. Kurat Vuga je obljubil, da bo krstil ob 6. uri zvečer, toda botri so zaman čakali nanj. Čez polno uro so ga dobili. Jezno se je izrazil: »Take otroke se mora krstiti po noči! Otrociček je nezakonsko dete, in naj so si tudi nezakonski starši po kuratovem mnenju nakopali greh na glavo, dete je pri tem nedolžno. Te besede zadostno ilustrirajo novodobnega, politikujočega, fanatičnega namestnika onega boga, ki je rekel: »Pustite male k meni priti!« Ljudstvo je po pravici nevoljno.

Cerkveni shod Nad Avčem na Goriskem. Kakor vsako leto, tako se je vršil tudi letos cerkveni shod Nad Avčem. Navadno je pa ta cerkveni shod združen s človeško krvjo, ker pride vsako leto do kakšnega pretepa. Tudi v nedeljo so pripeljali Podkranjski Mihaela vsega porezanega v gorisko bolnico. Čudno, da se konča ravno cerkveni shod z ubojem, ali težko telesno poškodbo.

Utopljenko, katere truplo je že razpadalo, so potegnili iz Soče blizu železniškega mosta pri Gorici. Utopljenka je absolutinja tržaškega liceja, po imenu Lozar. Bila je na letovišju v Sv. Luciji in pred tremi tedni se je ponesrečila pri kopanju.

Elektoradiograf »Ideal«, z razven glavne pošte ima od srede, dne 10. avgusta do petka, dne 12. avgusta sledeči spored: Osem dni zimski šport. Hči vaškega zdravnika. (Komič.) Pogreb v Anamu. (Naravni posnetek v barvah.) Zadržna relikvija. (Drama.) Priložnostna noč. (Komično.) — Zadržna predstava se ob lepem vremenu vrši na prostem. — Dodatek k zadnjima dvema predstavama ob 7. in pol 9. Družba Facori. (Umetniki na trapezu.) Slabo je videl...! (Komično.) Hitra karijera. (Komično.) Veseli vlačugar. (Komično.) — Vsak torek in petek ob 6. do 10. sodeluje slav. »Slovenska Filharmonija«.

Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske od 24. do 30. julija 1910. Rodilo se je 18 otrok, poleg tega sta bila dva mrtvorojena. Umrlo je 19 oseb, med njimi je domačinov samo 7. Umrli so 1 za grizo, 2 za jetiko, 2 vsled mrtvouda, 1 vsled nezgode in 13 za drugimi boleznimi.

Tatvina. Gostilničarji Uršuli Viderjevi na Dolenjskem kolodvoru je bilo ukradenega 300 K-denarja. Osumljenka je znana.

Zatekel se je k posestniku Matetzu Dovcu v Stočicah št. 40 velik, tigrast lovski pes.

Za hrubom. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 40 macedoncev, 10 Ogrov, 11 Hrvatov in 32 Slovincov.

Ingubljeno je koščeno s srebrom okovano držalo, v katerem je bilo zlato pero.

Slovenske Filharmonije oddelke koncertira jutri od pol 5. do 7. popoldne na lok, od pol 8. do 10. zvečer pa vsa harmonija na pihala v hotelu »Tivoli«. Vstop prost.

Narodna obramba.

Veselica podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v St. Vidu pri Lukovici se je obnesla nad vse pričakovanje izvrstno, za kar gre predvsem zaslugi neumorno delujočemu odboru, pomnoženemu z veselčnim odborom, v katerem se je častno odlikovalo naše narodno ženstvo. Čisti dobiček, katerega dobi družba, presega vsoto 400 kron, katere vsota je najboljši dokaz delovanja odbora in dokaz dobrega razpoloženja, ki je vladalo ves čas med udeleženci. Poleg velikega števila domačinov in gostov iz okolice, smo opazili tudi lepo število gostov iz Ljubljane. Glavni odbor družbe so zastopala gosp. prvomestnik, svetnik gosp. Senekovič in gosp. župnik Berce, ki je imel na zbrane lep navduševalen govor. Gosposd peveci trgovskega pevskega društva »Merkur« so zapeli z njih priznane preciznostjo več pesmi in želi vsakokrat obilo priznanja. Veselica je trajala pozno v noč.

Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Trebnjem priredi dne 4. septembra ljudsko veselico na prostem. Prosimo, da se bližnja društva prisvojih prireditvah na to ozirajo. Spored se naznani pravočasno.

Društvena naznanila.

Telovadno društvo »Sokol« v Ljubljani poziva brate udeležnike otvoritve »Sokolskega doma« »Celjskega Sokola« v Gabrjih, da se sigurno in točno udeležijo prepotrebni redovnih vaj, ki se bodo vršile v četrtek in v soboto ob pol 9. zvečer v telovadnici »Narodnega doma«. Na zdar!

Slovanski gasilski zlet. K slovenskemu gasilskemu zletu se je prijavilo do danes nad 1000 Čehov, nad 200 Hrvatov in nad 80 slovenskih gasilskih društev. Prvi gostje pridejo v Ljubljano že v soboto popoldne: Hrvate ob 5-56 popoldne, Čehi ob 8-35 zvečer, več Gorincev ob 8-15 zvečer, več Dolenjcev ob 9-07 zvečer; največ domačih gasilskih društev pa pride v nedeljo z vozi in jutranjimi vlaki v Ljubljano. — Dolžnost ljubljancev je, da te goste na kolodvoru dostojno sprejme. Ljubljansko gasilno društvo sprejme Hrvate in Čehes »Slovenske Filharmonije« na kolodvoru. Za goste, kar jih ni bilo mogoče spraviti v hotele in privatna stanovanja, se je pripravilo prenočišče v mestnih šolah na Ledini, na Vrtači, pri Sv. Jakobu in na Cojzovi cesti, dame imajo prenočišče v »Mladiki«. Vsak Čeh, ki pride v Ljubljano, prinese seboj legitimacijo, iz katere je razvidno, kje prenočuje in kje obeduje. Slavno občinstvo naj na eventualna vprašanja pokaže gostom v legitimaciji označeno prenočišče in gostilno, kjer je zanje pripravljen obed. Skupno prenočišče je za Čehes v šoli na Ledini, za Moravce v šoli pri Sv. Jakobu, za Hrvate in Slovence na Cojzovem grabnu, za dame na Vrtači.

Gasilno društvo v Vipavi priredi dne 8. septembra veliko veselico s plesom in igro. — Igralo se bode »Moč uniforme«, krasna šaljiva igra. Za igro se skrbno pripravljajo. Igralo se bode v dvorani oziroma na dvorišču gosp. ž. Petroviča. Društvo si je napravilo nov gledališki oder.

Razne stvari.

* Kaj napravi pijanost. 29letni pijanec Josip Hascha na Dunaju se je tle dni sprl s svojo ženo, ki jo je hotel ustreliti. Zena je ušla, zato je zverinski človek pognal svoj šestletni hčerki dve krogli v glavo. Nato je Hascha ustrelil samega sebe.

* Ukradeni dragoceni knjiga najdena. Pred dvema leti je iz muzeja v Norimberku nekdo ukradel knjižico »Todestan« iz leta 1489, ki ima vrednost 40.000 mark. Pred kratkim so knjižico slučajno našli pri nekem natakarku, ki je izpovedal, da mu je knjižico dal nek neznanec.

* Deklice odpeljali. Iz Neapolja poročajo: Neko mlado damo iz bogate rodbine je njen bivši ljubimec na cesti s silo v svoj voz odnesel ter jo potem s pomočjo dveh pomagateljev na drugem vozu odpeljal v nek oddaljen kraj. Zandarmerija jih je celo noč zasledovala ter jih na vse zgodaj tudi dobila. Zapeljivca so prijeli, njegova tovarila sta pobegnili.

* Dva Kopenka. Bavarske brivce Scharrova in pisar Graf sta v sosedstvu

julija stoparila po Bavarski, in sicer prvi kot poročnik, drugi kot pravni praktikant. Napravila sta več sleparij. Deželno sodišče v Landshutu je obsodilo oba Kopenika, in sicer brivca na tri, pisarja pa na dve leti ječe.

* Zopet trpinčenje vojakov. Kakor v Avstro-Ogrski, tako mučijo tudi v Nemčiji po nepotrebnem vojaštvu z dolgotrajnimi in napornimi pogoji. Na pohodu od Spandava do Debrice je amo pri 5. gardnem grenadirskem polku popadalo okrog 100 vojakov, po večini rezervisti. Morali so jih na vozovih odpeljati »z bojišča«.

Someštanje!

»Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo« praznuje letos svojo 40letnico.

V večjo proslavo tega, za imenovano društvo pomembnega dne, zberemo se v Ljubljani dne 14. in 15. avgusta odposlanstva vseh slovenskih gasilskih društev naše države. Prihiteji bodo torej na lavnost 40letnice »Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva« poleg gasilcev iz vseh pokrajin, koder prebivajo Slovenci, bratje Čehi, Hrvatje in Poljaki, in že sedaj je gotovo, da se zbere imenovana dneva v Ljubljani okoli 5000 gasilcev.

»Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo« si je pridobilo v 40. letih svojega obstanka s svojim človekoljubnim delovanjem za mesto Ljubljano in nje okolice neprecenljivih zaslug. Dolžnost je torej ljubljanskega prebivalstva, da mu ob letošnjih slavnostnih dneh izkaže svoje simpatije, dolžnost ljubljanskega prebivalstva je pa tudi, da gasilec, ki prispijo iz slovenskih krajev cele države, pokaže, kako radostno jih sprejema.

Somešanje! Naročil sem, da se povodom gasilskih slavnosti v Ljubljani okrase vsa mestna poslopja z zastavami. Pričakujem, da boste izgledu mestne občine sledili tudi Vi.

Mestni magistrat ljubljanski, dne 6. avgusta 1910.

Ivan Hribar župan.

Telefonska in brzojavna poročila.

Kriza na Hrvaškem.

Zagreb, 10. avgusta. Ban dr. Tomasić nadaljuje pogajanja z različnimi odličnimi politikami, vendar pa dosedaj ni prišlo v javnost, okrog katerih točk se sučejo ta pogajanja.

Zagreb, 10. avgusta. Zatrjuje se, da se proglasi po razpustitvi sabora fuzija med Frankovo in klerikalno stranko. Frankoveci in klerikalci bodo seveda pri prihodnjih volitvah nastopali složno, ter povsodi postavili skupne kandidate.

Ogrski ministrski predsednik o panslavizmu in veliki Srbiji.

Pariz, 10. avgusta. Ogrski ministrski predsednik, grof Khuen-Hedervary, se je napram uredniku »Matina« izrazil, da ne verjame, da bi prišlo do konflikta med Turčijo in Bolgarsko, ker bo brez dvoma Turčija preje odnehala. Da bi razmere v Makedoniji vplivale na prebivalstvo v Srbiji, je popolnoma izključeno. Panslavizma vohče ni, ta eksistira samo v glavah mladine na vseučiliščih. Takisto je tudi velikosrbska ideja utopijska in se dejansko sanja nihče ne navdušuje. Sploh je treba naglašati, da so avstro-ogrski Slovani vseskozi lojalni in da pri njih ni ne duha, ne sluha o kakšnem panslavizmu.

Rusko-kitajska pogodba.

Peking, 10. avgusta. Pogodbo, sklenjeno med Rusijo in Kitajsko glede plovitve na reki Sungari, so danes podpisali v tukajšnjem ministertvu zunanjih del.

Španska vlada proti duhovščini.

Madrid, 10. avgusta. Ministrski predsednik Canalejas je izjavil, da je pravosodni minister ukrenil že vse potrebno, da se napravi konec duhovniškemu ščuvanju in hujskanju po priznicah proti kralju in vladi.

Upad vataških čet v Makedoniji.

Kolonija, 10. avgusta. »Kölnische Zeitung« javlja iz Kjustendila, da so tamkaj imeli makedonski četniki shod, na katerem so sklenili, poslati v Makedonijo male čete, ki bi naj napadle vasi bosanski izseljencev, takozvanih Muhadžirov, ter razdejale železniške proge po Makedoniji.

Španska in Vatikan.

Pariz, 10. avgusta. V diplomatskih krogih so mnenja, da se je nadejati, da se bodo odnosi med špansko vlado in Vatikanom v kratkem znatno izboljšali. Nota, ki jo je papeževa kurija zadaj poslala španski vladi, je izredno prevladno sestavljena, in

govori se, da jo je končno redigiral papež Pij sam.

Oslek, 10. avgusta. Na neki ogrski postaji so aretirali srbskega majorja Kosto Ristića, ker je baje navorjaval nekega pijonirskega narednika, naj desertira in stopi v srbsko armado. Dotični srbski častnik je bil seveda v civilu.

Smrt hrvaškega književnika.

R. — Pulj, 10. avgusta. Snoči je tukaj umrl sodni svetnik in znani hrvaški pisatelj Ante Tentor. Pokojnik je bil velik prijatelj Slovincov. Zapušča soprogo in sina. Pogreb bo jutri v četrtek.

Hotel »Moskva« v srbskih rokah.

R. — Belgrad, 10. avgusta. Znameniti hotel »Moskva«, ki se nahaja v palači ruske zavarovalne družbe »Rosija« preide 15. t. m. v roke srbskih podjetnikov Guteša in Dimitrijevića. Srbsko časopisje z radostjo pozdravlja to transakcijo.

Italijanska kraljevska dvojica na Cetinju.

Cetinje, 10. avgusta. Italijanska kraljevska dvojica pride na Cetinje šele po oficijalni jubilejski slavnosti. Na Cetinju ostane par dni in se vrne preko Bara nazaj v Rim.

Rusko brodovje v Črni gori.

Cetinje, 10. avgusta. Rusko brodovje, obstoječe iz 5 križark, pripluje te dni semkaj, da čestita v imenu carja Nikolaja knezu Nikoli ob priliki petdesetletnice vladanja. Brodovju poveljuje admiral Minkovskij.

Nevarnost pred kolero.

Petrograd, 10. avgusta. Prof. Rein, kateremu je vlada poverila proučevanje kolere, izjavlja, da je ta epidemija zavzela takšne dimenzije, da je postala nevarna obstoju države. Doslej je umrlo na kolero nič manj kakor 57.000 ljudi. Največja nevarnost pa preti od te epidemije, ker se širi iz mest na deželo, kjer ni na razpolago nobenih profilaktičnih sredstev. Vsled tega se kolera povsodi rapidno širi in zahteva ogromne žrtve.

Amsterdam, 10. avgusta. Zdravstvena komisija je dognala, da je imel mornar, ki je v soboto umrl na nekem ruskem parniku, kolero.

Radi razžaljenja papeža.

Frankobrod, 10. avgusta. Državni pravdnik je uvedel kazensko preiskavo proti znanemu artistu Gürtlerju, češ da je razžalil papeža Pija X. in ga izpostavil javnemu posmehu in zaničevanju.

Nesreča na reki Spree.

Berolin, 10. avgusta. Včeraj je na reki Spree neki parnik trčil ob tamkaj vozeči motorni čoln in ga potopil, 2 osebi ste utonili.

Celjski sokolski zlet dne 14. avgusta 1910.

Manifestirajmo z velikanjsko udeležbo, da čutimo z dragimi nam brati na Štajerskem, ki bijejo v eni najvažnejših postojank — v Celju — najljubtejši boj z janičarji lastne nam grude. Dostojna manifestacija slovenske in slovanske misli naj bode ta najpomembnejša slavnost, ki jo je priredilo slovensko Sokolstvo!

Bratje Sokoli!

V nedeljo, dne 14. avgusta otvori bratski Celjski »Sokol« v Gabrjih pri Celju svoj lastni dom. Na vabilo bratskega »Celjskega Sokola« in bratske »Slovenske Sokolske Zveze« je podpisani odbor sklenil, da se ljubljanski »Sokol« te pomembne slavnosti na ogroženih celjskih okoliških tleh udeleži korporativno.

V ta namen se zbiramo v nedeljo zjutraj pred odhodom posebnega vlaka na južnem kolodvoru, ki bo odhajal ob 5. uri 30 minut od tam. — Cena Ljubljana - Štore tja in nazaj: II. razred 5 K 90 vin., III. razred 3 K 90 vin.

Redovne vaje za ta zlet se bodo vršile v četrtek in soboto zvečer ob pol 9. v telovadnici »Narodnega doma«. Pozivljamo brate udeležnike, da se redovnih vaj sigurno in točno udeležijo.

Kdor se še ni prijavil za zlet, naj to radi banketa 3 K, ali obeda v gostilni, čim preje stori pri tajniku, bratu Roglju, Kongresni trg št. 15.

Dragi bratje! Podpisani odbor apeluje na vašo bratsko dolžnost in pričakuje, da se pomembnega zleta udeležite polnočestovito.

Na zdar!

Odbor ljubljanskega »Sokola«.

Krajatelj in odgovorni urednik: Rado Pustelnik.

